

İslam İklim Değişikliği Deklarasyonu

Bağışlayan ve Esirgeyen Allah'ın Adıyla

18 Ağustos 2015, İstanbul.

Giriş:

- 1.1 Allah, yıldızlar, güneş ve ay, dünya ve içinde yaşayan tüm canlılar ile birlikte, evreni tüm çeşitliliği, zenginliği ve canlılığıyla yarattı. Tüm bu varlıklar, Yaradan'ın engin haşmetini ve merhametini yansıtır ve tasrih eder. Tüm yaratılan varlıklar tabiatları gereği Yaradan'a hizmet eder, O'nu yüceltirler, hepsi Allah'ın kuludurlar. Biz insanlar da Allah'a hizmet etmek, Allah'ın tüm türleri, tüm bireyleri ve tüm nesilleri için en iyisini yapmak için çalışmak zorundayız.
- 1.2 Gezegennemiz milyarlarca yıldır var ve iklim değişikliği yeni bir durum değil. Yeryüzü'nün iklimi, birçok doğal etken sebebiyle nemli –kurak, soğuk ve sıcak dönemlerden geçmiştir. Bu değişikliklerin birçoğu aşamalı ve yavaş yavaş gerçekleşmiş, böylece canlılar bu değişikliklere uyum sağlayabilmişlerdir. Kitlesele ölüm ve yok oluşlara sebep olan bir çok iklim değişikliği geçmişte yaşanmıştır ancak, zamanla yaşam bu darbelere bile uyum sağlamış, bugün bizim üzerinde titrediğimiz gibi mütevezin ekosistemler tekrardan yeşermiştir. Geçmişteki iklim değişiklikleri, bugün üzerinden fayda sağladığımız fosil yakıtların oluşumunda da yardımcı olmuştur. İronik bir biçimde, bu kaynakları akılsız ve öngörüsüz kullanımımız, yeryüzündeki yaşamımızı mümkün kılan koşulların ortadan kalkmasına sebep oluyor.
- 1.3 Küresel iklim değişikliğinin hızı, geçmişte Senozoyik çağda karşılaşılan değişikliklerden boyut olarak tamamen farklı bir biçimde yaşanmaktadır. Ayrıca, küresel iklim değişikliği insan kaynaklıdır: artık bizler doğanın baskın gücüyüz. Yaşadığımız çağ, jeolojik olarak Antroposen "**İnsanların Çağı**" olarak adlandırılmaktadır. Türümüz, yeryüzünün bakıcısı ve kâhyası olmasına rağmen, yeryüzünde bildiğimiz yaşamı tehdit eden yolsuzlukların ve yıkımın sorumlusu olmuştur. İklim değişikliğinin mevcut hızı sürdürülemez ve yeryüzünün dengesi (mizan)ı yok olabilir. Biz insanlar doğanın doğal yaşamın bir parçasıyız ve doğanın hediyeleri tadını çıkarmamız için var. Ama, günümüzdeki zenginliğe ulaşmamızda pay sahibi olan fosil yakıtların iklim değişikliğinin bugünkü temel sebebi

olduğunu görüyoruz. Fosil yakıt kaynaklı aşırı kirlenme, hepsi Allah tarafından bize bahşedilen iklimleri, solduğumuz sağlıklı havayı, düzenli mevsimleri ve canlı yaşayan okyanusları tehdit ediyor. Fakat bu bahşedilen hediyelere karşı davranışlarımız tamamen öngörüsüz, hepsini suiistimal ettik. Gelecek nesiller bizim hakkımızda neler söyleyecek, kim gelecek nesillere miras olarak yozlaşmış bir gezegen bırakacak? Yaradan ile nasıl yüzleşeceğiz?

1.4Binyıl Ekosistem Değerlendirmesi (UNEP, 2005)'i dikkate alıyoruz: 95 ülkeden 1300'den fazla bilim insanı "Genel olarak insanlar 20. Yüzyılın ikinci yarısında, ekosistem üzerinde geri kalan insan tarihinden daha büyük değişiklikler yaptı... bu değişiklikler insan refahını arttırdı ama çevremizde daha büyük bir bozulmayı beraberinde getirdi" sonucuna vardı.

"İnsan faaliyetleri yeryüzünün doğal süreçlerini öyle bir etkiliyor ki, gezegenin ekosisteminin gelecek nesiller için sürdürülebilirliği artık mümkün değil"

1.5Neredeyse on yıl sonra, Kyoto Protokolü'nün devamı için yapılan onlarca toplantılara rağmen, Yeryüzü'nün durumu istikrarlı bir biçimde bozulmaya devam etti. 100'den fazla ülkenin temsilcisinin bulunduğu Hükümetler Arası İklim Paneli (IPCC)'nin Mart 2014'te yayınladığı çalışma bize endişelenmek için 5 neden sunuyor:

- Ekosistemler ve insan kültürleri hâlihazırda iklim değişikliğinin tehdidi altında;
- Sıcak hava dalgaları, aşırı yağışlar ve seller gibi iklim değişikliği kaynaklı riskler giderek artıyor;
- Bu riskler eşit olmayan bir biçimde dağılmış durumda ve genel olarak her ülkenin yoksul ve dezavantajlı kesimlerinin karşılaştıkları risk daha yüksek;
- Öngörülen etkiler Yeryüzü'nün biyoçeşitliliğini, ekosistemimiz tarafından bize sunulan ürün ve hizmetleri ve küresel ekonomimizi olumsuz etkileyecek.
- Yeryüzü'nün temel fiziki sistemleri sert ve geri dönülmez değişiklik riskleri ile karşı karşıya.

Bu uyarılar bizlere, doğal kaynakların – Yeryüzündeki yaşamın köklerinin kullanımını konusunda ciddi kusurlarımız olduğunu gösteriyor. Acil ve radikal bir değerlendirmeye ihtiyacımız var. İnsanoğlu, Binyıl Ekosistem Değerlendirmesi 2005 yılında yayınlandığından beri yapılan tüm COP’larda (Taraflar Konferansı – İklim Değişikliği Müzakereleri) gördüğümüz yavaş ilerlemeyi veya günümüzdeki çıkmazı kaldıracabilecek durumda değil.

1.6 Endüstri Devriminden beri geçen kısa sürede, Dünya’nın üretmek için 250 milyon yıl harcadığı yenilenemez kaynakları, ekonomik kalkınma ve insani gelişme için tüketti. Kişi başı tüketim ve insan nüfuz artışının beraber çaldığı tehlike çanlarının farkındayız. Aynı zamanda, eriyen kutup buzullarının altındaki fosil yakıtları çıkarmak için yapılan çok uluslu çatışmayı da görüyoruz. Bu süreçler ile kendi yok oluşumuzu hızlandırıyoruz.

1.7 Önde gelen iklim bilimciler, şu andaki düzende yaşamaya devam edersek, taşma noktası olarak kabul edilen 2 derecelik küresel ısı artışına erişeceğimize inanıyor, diğer önde gelen bilim insanları ise 1.5 derecenin “taşma noktası” olacağını düşünüyor. Bu nokta, milyonlarca insanın ve pek çok canlının kuraklıkla, açlıkla, sellerle yüz yüze kalacağı iklim değişikliğinin eşliğidir. Yeryüzü, endüstri devrimi başladığından beri keskin bir biçimde artan karbon artışına maruz kaldığı müddetçe, iklim değişikliğinin asıl yükü yoksullar tarafından yüklenmeye devam edecektir.

1.8 Tüm uyarılara ve öngörülere rağmen, Kyoto Protokolü’nün yerini alacak olan anlaşma 2012 yılında hayata geçmesi gerekirken, gecikmiştir. Tüm ülkeler ve özellikle daha gelişmiş ülkelerin, çabalarını arttırması ve gerekli olan proaktif yaklaşımı benimsemesi ve sonunda verilen hasarı ortadan kaldırması gerekmektedir.

BEYANIMIZDIR:

2.1 Bütün âlemlerin Rabbi olan Allah Rahman ve Rahimdir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Rahman ve Rahim olan Allah’a Hamdolsun

Kur’an 1: 1

O tek Yaradandır,

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ

Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah'ı tespih etmektedir.

O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir.

Kur'an 59:24

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ

O ki, yarattığı her şeyi güzel yaptı.

Kur'an 32:7

O, hiçbir şeyi değersiz yaratmadı: Her şey doğrulukta ve hak için *bi 'l-haqq*

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَا عِيبَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ

Biz, gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları, eğlenmek için yaratmadık.

Biz onları ancak hak ve hikmete uygun olarak yarattık.

Kur'an 44: 38

2.2 Allah'ın bütün varlığı kucakladığını beyan ediyoruz – O kucaklayıcıdır.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا

Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır. Allah, her şeyi kuşatıcıdır.

Kur'an 4: 126

2.3 Beyan ederiz ki -

- Allah Yeryüzü'nü kusursuz bir dengede (mizan) yarattı.
- Uçsuz bucaksız merhameti ile bize bereketli topraklar, temiz hava, temiz su ve yaşamımızı canlı ve hoş yapan yeryüzündeki tüm güzel şeyleri verdi.
- Yeryüzü doğal mevsimsel ritim ve döngüler halinde faaliyet gösterir: insanlar dahil olmak üzere tüm canlıların serpiildiği iklimdir bu.

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ
أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ
وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ
وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ

Göğü yükseltti ve mizanı [dengeyi] koydu.
mizanda haddi aşmayın.
Tartıyı adaletle yapın, teraziyi eksik tutmayın.
Allah, yeri yarattıkları için var etti.

Kur'an 55: 7-10

2.4 Allah'ın yarattığı doğal durumu (fitrat) ı beyan ediyoruz.

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا
لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

Hakka yönelen bir kimse olarak yüzünü Fitrat'a çevir.
Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fitrata sımsıkı tutun.
Allah'ın yaratmasında hiçbir değiştirme yoktur
İşte bu dosdoğru dindir.
Fakat insanların çoğu bilmezler.

Kur'an 30: 30

2.5 İnsafsız ekonomik büyüme ve tüketim yüzünden insanların yol açtığı fesadı ve yolsuzluğu görüyoruz. Bunun sonucu olarak;

- Şu andaki endişemiz olan küresel iklim değişikliğine ek olarak,
- Atmosferin, toprağın, karasal su sistemlerinin ve denizlerin kirliliği,
- Toprak erozyonu, ormansızlaşma ve çölleşme,
- Yeryüzündeki canlıların yaşam alanlarının yok oluşu, bozulması ve parçalanması ile birlikte, yağmur ormanları, sulak alanlar, mercan kayalıkları gibi biyolojik olarak en zengin ve en üretici ekosistemlerin tahribatı,
- Ekosistemin faydaları ve hizmetlerinin bozulması
- İstilacı yabancı türler ve genetiği değiştirmiş organizmalar,
- Modern dünya hastalıkları olmak üzere insan sağlığına verilen hasarları,

Görüyoruz.

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden
karada ve denizde düzen bozuldu,
ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın;
belki de (tuttukları kötü yoldan) dönerler.

Kur'an 30: 41

2.6 İlahî düzenin sadece küçük bir parçasıyız. Ancak, yine de bu düzende istisnai bir güce sahibiz. Bu yüzden iyiliği yaymak ve kötülüğü engellemek için elimizden geleni yapmak bizlerin sorumluluğudur. Ayrıca bizler;

- Dünya'yı paylaşan kat be kat sayıdaki canlılardan sadece biri olduğumuzun;
- Yaratılanın geri kalanına zulmetme ve zarar verme hakkımız olmadığını;
- Zekâ ve bilinç bize yaraştığının ve inancımız bize emrettiği gibi tüm canlılara özen göstermemiz ve Yaradan korkusu ile hareket etmemiz, merhametli ve ihsanlı olmamız gerektiğinin;

Farkındayız.

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَّمٌ أُمَّتَالَكُمْ

Yeryüzünde gezen her türlü canlı ve (gökte) iki kanadıyla uçan her tür kuş, sizin gibi birer topluluktan başka bir şey değildir.

Kur'an 6: 38

لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

Göklerin ve yerin yaratılması,
insanların yaratılmasından daha büyük bir şeydir.
Fakat insanların çoğu bilmezler.

Kur'an 40: 57

2.7 Tüm eylemlerimizden dolayı ahirette hesaba çekileceğimizi biliyoruz:

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ
وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse, onun mükâfatını görecektir.
Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse, onun cezasını görecektir.

Kur'an 99:6-8

2.8 Bu görüşler ışığında, Müslüman olarak Hz. Muhammed'in izinde hareket etmemiz gerektiğini kabul ediyoruz. Hz. Muhammed;

- Tüm canlıların haklarını korudu; bebek kız çocuklarını canlı canlı toprağa gömme geleneğini, canlıları spor için öldürmeyi yasakladı, yoldaşlarını abdest alırken bile su tasarrufuna yönlendirdi, çölde ağaçların teyellemesini yasakladı, yuvasından alınan yavru kuşların annelerine götürülmesini emretti, karınca yuvasını yakan insanlarla karşılaştığında “Söndür, Söndür” diye emretti;
- Mekke ve Medine’de ağaçlar kesilmesin, yabani hayvanlar öldürülmesin veyahut rahatsız edilmesin diye “haram” bölgeler kurdu.
- Meraların, bitki örtüsünün ve yabani hayatın korunması ve sürdürülebilir kullanımı için koruma alanları kurdu (Hima).
- Kanaatkâr bir yaşam sürdürdü, aşırılıktan, gösterişten kaçındı.
- Kıt mülklerini tamir ederek veya bağışlayarak yeniledi, geri dönüşüme tabii tuttu.
- Gösterişsiz, sağlıklı beslendi, sadece nadiren etle beslendi.
- Yaratılan dünyadan zevk aldı, ve
- Kur'an’da bahsedildiği gibi O, “*tüm varlıklara merhametliydi*”.

ÇAĞRIMIZDIR:

3.1 Bizler, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) Taraflar Konferansı'nı (COP) ve Taraflar Toplantısı'nı (MOP), Paris'te Aralık'ta Kyoto'nun yerini alacak anlaşma için aşağıdakileri akılda tutarak, eşitlikçi ve bağlayıcı bir sonuca ulaşmaya çağırıyoruz:

- İklim sistemlerine insan kaynaklı olan tehlikeli müdahaleyi dengelenmesi konusunda bilim insanlarının vardığı fikir birliği;
- Net hedefler ve izleme araçlarının gerekliliği;

- Bunları yapmadığımız takdirde gezegen üzerindeki vahim sonuçlar;
- Tüm insanlık adına hepimizin Allah'ın yarattığı dünya ile bir iletişim yolu bulma dâhil, COP'un omuzlarına yüklenen büyük sorumluluk;

3.2 Özellikle zengin ülkeler ile ve petrol üretici ülkeleri,

- Yüzyılın ortasından geç olmamak üzere mümkün olan en kısa sürede sera gazı emisyonlarını terk etmek konusunda önderlik etmeye,
- Daha az zengin ülkelerin sera gazlarını mümkün olan en kısa sürede terk etmeleri için cömert finansal ve teknik destek vermeye,
- Yeryüzünde kalan yenilenemeyen kaynaklardan fayda sağlayabilmeleri için tüketimi azaltmayı bir ahlaki sorumluluk olarak kabul etmeye,
- Yeryüzünde tespit edilen fosil yakıt rezervlerinin 2/ 3'ünü yer altında tutma gerekliliğini akılda tutarak, "2 derece" sınırdaki, hatta tercihen, 1.5 derece sınırında kalmaya,
- Çevreden ahlâk dışı kâr etmeye odaklı endişelerini değiştirerek dünyanın yoksullarını korumaya ve durumunu iyileştirmeye,
- Yeşil ekonomiye yatırım yapmaya çağırıyoruz.

3.3 Tüm insanları ve liderlerini;

- Atmosferdeki sera gazı emisyonu miktarını sabitlemek için sera gazlarını mümkün olduğunca en kısa sürede azaltmayı hedeflemeye,
- 100% yenilebilir enerji ve/veya sıfır emisyon stratejiler geliştirme ve çevre üzerindeki etkilerini azaltma taaddüdünü vermeye,
- Yoksulluğu azaltmak ve sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek için en iyi yöntem olan ademi merkezîyetçi yenilebilir enerjiye yatırım yapmaya,
- Büyüme bilgece planlanmalıdır, iklim değişikliğinin var olan ve gelecek yıllarda devam edeceği öngörülen etkilerine karşı, herkesin özellikle hasar görebilirliği yüksek olanların direncini arttırmayı önceliklendirmelidir. Dolayısıyla, sınırlı gezegende sınırsız

kalkınmanın hali hazırda gezegenin kapasitesini aştığını kabul etmeye

- Kaynakları kurutan, çevreyi bozan ve eşitsizlikleri derinleştiren finansal sistem yerine saadet ve refah modelini hayata geçirmeye
- Uyum kapasitesi düşük olan hasar görebilirliği yüksek ülkelere, yerli halklar, kadınlar ve çocuklar olmak üzere hasar görebilir gruplara, uygun destekler içeren uyum stratejilerini önceliklendirmeye çağırıyoruz.

3.4 Şirketleri, İş dünyasını ve finans dünyasını;

- Kâr odaklı faaliyetlerinin sorumluluğunu yüklenmeye ve karbon ayak izleri ile doğa üzerindeki etkilerini düşürmek için daha görünür ve aktif bir biçimde rol almaya,
- Faaliyetlerinin çevre etkilerini azaltmak için, mümkün olduğunca kısa sürede 100% yenilebilir enerjiye geçmeye ve/veya sıfır emisyon stratejiler geliştirmeye ve yatırımlarını yenilebilir enerjiye odaklamaya,
- Sürdürülemez ekonomik büyüme odaklı olan iş modellerini değiştirmeye ve tamamen sürdürülebilir olan döngüsel ekonomiye geçmeye,
- Özellikle çıkardıkları ve kullandıkları kıt kaynaklar üzerinden ortaya çıkanlar olmak üzere, sosyal ve ekonomik yükümlülüklerini ödemeye,
- Fosil yakıt odaklı ekonomiyi terk etmeye ve yenilenebilir enerji başta olmak üzere diğer ekolojik alternatiflere odaklanmaya çağırıyoruz.

3.5 Tüm grupları, bize destek olmaya, bizlerle işbirliği yapmaya, bu çabalarımızda bizimle dostça rekabet etmeye çağırıyoruz, tüm diğer dinlerden gelecek katkıları memnuniyetle karşılayacağız, bu mücadelenin kazananı hepimiz olabiliriz.

وَلَكِنْ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ

Allah size yol ve şeriatlar gösterdiğinde sizi denemek için böyle yaptı.

Öyleyse iyi işlerde birbirinizle yarışın.

Eğer her birimiz saygın geleneklerimizin en iyisini sunarsak, bu zorlukların üstesinden gelebiliriz.

3.6 Son olarak, İslam Dünyasındaki tüm;

Devlet Başkanlarını
Siyasi Liderleri
İş Dünyasını
UNFCCC Delegelerini
Dini liderler ve bilim insanlarını
Camii Cemaatlerini
Vakıfları
Cemaat Önderlerini
Eğitimcileri ve eğitim kuruluşlarını
Sivil toplum aktivistlerini
Sivil toplum kuruluşlarını
İletişim ve medya kuruluşlarını,

İklim değişikliğinin, çevresel bozulmanın ve biyolojik çeşitliliğin kökeni olan alışkanlıklarını ve zihniyetlerini değiştirmeye, kendi etki alanlarındakilere örnek olmaya ve Hz. Muhammed'in sunduğu yoldan yürümeye ve yüz yüze kaldığımız sorunlara çözüm üretmeye çağırıyoruz. Allah Kur'an'da şöyle der:

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا

Yeryüzünde böbürlenerek yürüme.
Çünkü sen yeri asla yaramazsın,
boyca da dağlara asla erişemezsin.

Kur'an 17: 37

Peygamberimizin şu sözlerini aklımızda tutuyoruz:

“Dünya tatlı ve yeşildir.

Allah sizi, dünyada halife yapacak ve nasıl amel edeceğinizi görecektir”.

(Muslim, rivayet eden: Ebu Said el-Hudrî)